

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elisabeth Varsi Stubbrud

Høring - søknad om konsesjon for gjennomføring av sikringstiltak langs Steinkjerelva - Steinkjer

Statsforvalteren har mottatt ovennevnte konsesjonssøknad til uttalelse. Saken er forelagt Klima- og miljøavdelingen, som har følgende merknader:

Det er gjort store inngrep i kantskogen i denne delen av Steinkjerelva

Skog langs elva gir skygge for sola på varme sommerdager. Høy vanntemperatur er negativt for vekst, utvikling og overlevelse av insektlarver, yngel av fisk og elvemusling. Røtter og nedfallstrær i vannet danner gode skjul- og oppvekstområder for fiskeyngel. Løv og kvist gir næring til bunndyr. Fra vegetasjonen faller insekter ned i vannet og blir til mat for fisken. Fiskeyngel kan få 70 prosent av all næring fra vegetasjonen rundt elva. Røtter av busker og trær binder jorda sammen og hindrer at jorda forsvinner ut i vassdraget. Vegetasjonen fanger opp næringsstoffer og finstoff som ellers ville ha forurenset bekken og elva. I større elver kan et bredt belte med kantskog kanalisere isgangen og hindre skader på landbruksjord, hus, vei og jernbane.

Kantskog med gråor, svartor, hegg og ulike pil- og vierarter er svært produktive skogområder. Luftfuktigheten i gråor- heggeskog eller flomskogsmark som den også kalles, er ofte høy og flere sjeldne og trua lav, moser, planter, sopp og fugler finnes her. Det er et stort mangfold av insekter og smådyr i jord, kvist og planter som samler seg opp etter små og store flommer. I tillegg er det svært mange individer av hver art. Skogen langs bekker og elver er viktige leveområder og vandringsveier for småvilt og hjortevilt. I gråorskogen kan det være opptil fire tusen par spurvefugl per kvadratkilometer.

Kantvegetasjonen er sparsommelig på deler av elvestrekningen og er også flere steder fjernet. På grunn av kantskogens betydning for elvemusling, laks og sjøørret og annet liv langs og i elva og den samla belastningen for denne på elvestrekningen, så mener vi at en eventuell erosjonssikring bør trekkes bort fra elvekanten.

Tiltaket vil påvirke åpen flomsfastmark

Ett område med åpen flomfastmark med lav kvalitet (Byaelva 7), ser ut som om det blir berørt av

tiltaket. Dette er en nær trua naturtype. Lokalitetskvaliteten er lav fordi tilstanden er moderat og naturmangfoldet er lite. Området er derfor ikke en nasjonal miljøinteresse.

Åpen flomfastmark er imidlertid viktige leveområder for planter og insekter i elvesystemet og kan også henge sammen med leveområder osv. for fisk. Flomfastmarka er et resultat av at elva meandrerer og frakter og avsetter sand osv. På denne måten er den en viktig del av et dynamisk og helhetlig elvesystem. Selv om området er lite, og dermed her har fått lav verdi, så vil det av den grunn være viktig å ta vare på.

En erosjonssikring ut mot elveløpet vil smalne inn elveløpet og redusere elvas muligheter for å meandrerer og være et dynamisk økosystem

Elver er svært dynamiske økosystemer og livet i og langs elv er helt avhengige av at elva har nok plass i landskapet slik at de fysiske prosessene virker som de skal. Når elver får renne noenlunde fritt gjennom landskapet vil de:

- danne sandbanker ved at sand og grus blir liggende igjen i svingene. Elvebredder er leveområder for mange arter og har et unikt plante og insektliv. Opptil ett hundretalls trua arter kan leve i slike områder.
- danne svinger og avsnøringer og ta alternative veier den og danne flomløp, kroksjøer og flomdammer. Dette skaper mange ulike leveområder for vanninsekter, vannplanter, frok, salamander og fugl.

Intakte elvesystem er også svært viktig i klimasammenheng. Elver som har nok plass til å renne gjennom landskapet har sine egne flomsikringssystemer og er flomdempende. Dette er et svært nyttig, viktig, billig og økologisk klima- og flomsikringstiltak.

Erosjonssikringer som legges for langt ut mot elvekanten vil snevre inn elveløpet og hindre alle disse viktige elveprosessene og er etter vår mening svært uheldig.

Det er lite ønskelig å gjøre inngrep i et elvemuslingvassdrag

Det er elvemusling i elva. Elvemusling er en trua art med status sårbar på rødlista og den er også en effektiv og viktig vannrenser. Den finnes i terskelen under brua nedenfor tiltaket og i grunnere partier lengre opp i Byaelva. Det er litt usikkert om det lever elvemusling nedgravd akkurat på den aktuelle strekningen. Berørt strekning må derfor kartlegges for elvemusling før et eventuelt inngrep her.

En erosjonssikring vil mest sannsynlig gjøre at elvebunnen ikke er egnet som leveområde for muslingen etterpå. Hvis tiltaket må gjennomføres på grunn av samfunnssikkerhet eller andre viktige samfunnshensyn, så må de muslingene som evt. finnes på strekningen flyttes vekk fra selve inngrepet til et sted oppstrøms og det må gjøres tiltak som hindrer at muslingene blir påvirket av partikler fra graving osv.

Elvemuslingbestanden er i nedre deler av elva fra før sårbar for forurensing fra vann og avløp. I 2014 døde mange muslinger på grunn av utslipp. En ytterligere påvirkning på elvemuslingen i elva kan gjøre at den samla belastning på arten i vassdraget blir stor.

Den samla belastningen for villaksen i Steinkjernelva er stor

Steinkjervassdraget har både villaks og sjøørret. Vassdraget er et nasjonalt laksevassdrag og er i en reetableringsfase etter friskmelding etter Gyrodactylus salaris. Laksefisket er fra 2021 stengt i Steinkjernelva og Ognå på grunn av dårlig produksjon i deler av vassdraget. Ytterligere påvirkninger på leveområdene for villaks i området er derfor ikke ønskelig

Beskyttelsesregime i nasjonale laksevassdrag og laksefjorder (St. Prp. 32 2006-2007) skal sikre villaksen en særlig beskyttelse. Nye tiltak og aktiviteter skal tillates bare dersom disse ikke medfører økt risiko for de laksebestandene som skal beskyttes. Det er en forutsetning at summen av endringer i aktivitetene i vassdragene og fjordområdene over tid ikke fører til økt, men snarere redusert risiko for villaksen. Vi mener at å erosjonssikre ute i elva slik som skissert øker risikoen for villaksen.

Utfylling i sjø og vassdrag skal vurderes etter bestemmelsene i forurensingsloven

Mudring og dumping i sjø og vassdrag er i utgangspunktet forbudt og skal vurderes etter kap. 22 i forurensingsforskriften. Utfylling i sjø og vassdrag er søknadspliktig og vi er forurensningsmyndighet. Søknadsskjema for mudring, dumping og utfylling ligger på hjemmesiden til Statsforvalteren: <https://www.statsforvalteren.no/Trondelag/Skjema/?c=263628>. Søknad sendes til Statsforvalteren sitt postmottak; sftlpost@statsforvalteren.no Det må foreligge et formelt vedtak etter plan- og bygningsloven, før tiltaket kan behandles etter forurensningsloven.

Av hensyn til elvemusling, villaks, åpen flomfastmark, flomskogsmark og elveøkologiske prosesser, gir vi **faglig råd** om at alternative måter å gjennomføre en eventuell nødvendig sikring av elvestrekningen på, som for eksempel tilbaketrukket erosjonssikring, vurderes og utredes.

Med hilsen

Trude Mathisen (e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Elisabeth Varsi Stubbrud
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandler:
Klima og miljø: Beate Sundgård, telefon: 73199261

Kopi til:
Steinkjer kommune

Postboks 2530

7729

STEINKJER